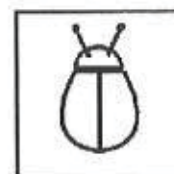
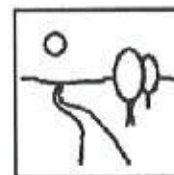
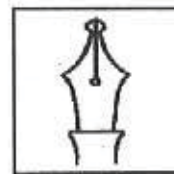
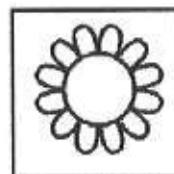
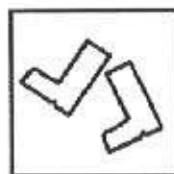

België - Belgique
P.B.
3960 BREE
12/2573

erica

driemaandelijks contactblad
van de werkgroep
limburgse natuurgidsen v.z.w

Juni 2005

dit is nummer 2
van de 33ste
jaargang

verantwoordelijke uitgever:
T. Dreesen
Neeroeterenstraat 53
3680 Opoeteren

kantoor van afgifte
Bree 01

Erica

33ste jaargang nr 2

Zomernummer 2005

van de Werkgroep

Limburgse Natuurgidsen VZW

Lid van Natuurbeschermingsactie

Limburg (NAL)

Voorzitter: Leo Thomassen
Velmerlaan 12
3806 Velm St.-Truiden
Tel: 011/688811
e-mail : leo.reinhilde@pi.be

Secretaris: Marcel Lemmens
Hoefstadstraat 84
3600 Genk
Tel : 089/356057
e-mail : marcel.lemmens@skynet.be

CVN-Limburg: Petra Haesen
Groene Huis Bokrijk
tel: 011/265482
fax: 011/265455
cvn_limburg@hotmail.com

Natuur-Informatie-Punt (NIP) 011265486
NIP.limburg@tijd.com

Tijdschrift Erica

Samenstelling:
Theo Dreesen
Neeroeterenstraat 53
3680 Opoeteren
Tel: 089/86 43 54
Theo.Dreesen@tiscali.be

Ledenadministratie :
Cécile Ulenaers
Steenweg op Linde 66
3990 Peer
Tel: 011/79 13 84

Abonnementen:
7€ te storten op
235-0010248-75
v/d Limburgse Natuurgidsen

Pisseblommen

't Weer is helder laun' en zoet
zo 't niet elke dag en doet.

Laat mij in de groene weiden
Bij de hand, u henenleiden.

'k zal u blomkes nu en dan
togen en gij zult daarvan
laten dit en dat mij klappen
nopens blomkes eigenschappen.
't Blomke dat ik liefst van al
zie en altijd blijven zal
geren zien zo lang er bloeien,
zie het daar beneën u groeien,
reis en reis met de eerde
daar strekt zijn zedig loof geblaër,
men ziet zijn groen verterre
maar van bij en nooit van verre

wilt gij weten hoe ze nommen?
't Zijn met oorlof, pisseblommen.

Guido Gezelle, uit: Volledig dichtwerk,
Pelckmans/Lannoo, Tielt, 1998

Welkom aan de vergeetachtigen.
Tenminste aan hen die gevolg gaven
aan onze herinneringsbrief om trouw
te blijven aan Erica.

Wij waren niet een beetje verwonderd dat ten opzicht van vorig jaar een 70-tal getrouwen zich niet meer geabonneerd hadden voor 2005 en inderdaad de grote meerderheid had het overschrijvingsformulier ergens verloren gelegd. Wij zijn tevreden dat wij toch vele positieve reacties kregen en zullen er alles aan doen om het contact met onze natuurgidsen te behouden.

Jaren hebben wij rondgelopen met een wetsvoorstel met betrekking tot het statuut van de vrijwilliger, en eindelijk is het zover. Op 19 mei 2005 werd in de Kamer het wetsvoorstel goedgekeurd, uiteraard met heel wat amendementen maar het is er. Dat betekent nog niet dat de wet vandaag al van toepassing is want uit goed ingelichte bron hebben wij vernomen dat het nog maanden kan duren vooraleer het in het Staatsblad zal verschijnen.

Wij volgen de publicatie met veel aandacht want het is toch belangrijk dat vrijwilligers en verenigingen die met vrijwilligers werken, tijdig op de hoogte zijn hoe deze wet zal moeten toegepast worden. In een volgende Erica komen wij daar zeker op terug, tenminste als de wet dan al gepubliceerd is. Onze beleidsmensen hebben er de mond van vol dat vrijwilligers zo belangrijk zijn voor het goed functioneren van onze gemeenschap, en dat is ook zo.

Vrijwilligerswerk is geven en nemen. Je geeft je vrije tijd, je deskundigheid, je enthousiasme. In ruil daarvoor doe je ervaring op, ontmoet je andere mensen en ontdek je misschien wel je verborgen talenten of interesses.

Onze Werkgroep doet al vele jaren beroep op vrijwilligers. Denk maar aan onze lesgevers, onze cursusbegeleiders, de deskundigen die de vormingsactiviteiten verzorgen, je moet het toch allemaal maar doen. De Werkgroep zou gewoonweg niet bestaan als wij geen vrijwilligers hadden die de kar trekken.

Wij zijn deze mensen enorm dankbaar om wat zij deden en nog zullen doen.

Eén van onze meest verdienstelijke vrijwilligers, Hugo Vanderlinden, heeft de voorbije maand

aangekondigd dat hij het wat kalmer aan wil gaan doen, en bood zijn ontslag aan als verantwoordelijke voor de cursus natuurgids. Hugo heeft meer dan 25 jaar al zijn kennis en vrije tijd besteed aan de Werkgroep en de cursussen. Wij zijn helemaal niet blij met zijn beslissing maar hebben er respect voor en kijken met dankbaarheid terug op zijn enorme verdiensten in de Werkgroep en voor de natuur in Limburg. Zijn ontslag betekent niet dat wij hem niet meer zullen ontmoeten, hij blijft de vriend van de natuurgidsen en mogen, als het echt moet, nog wel eens beroep op hem doen.

Samen met Hugo nam ook Chris Marneffe de beslissing om meer tijd uit te trekken voor haar persoonlijke bezigheden en haar familie, zodat wij haar in de toekomst moeten missen als verantwoordelijke voor de vormingsactiviteiten.

Chris is eigenlijk nog een jonge natuurgids maar intussen toch uitgegroeid tot een deskundige in paddestoelen. Ook met haar is er niets aan de hand, zij blijft in onze vriendenkring en wij hopen, als de kans er is, dat wij soms op haar nog mogen beroep doen.

Wij zullen onze ploeg nu moeten aanvullen met nieuw talent, met enthousiaste vrijwilligers.

Men spreekt over de 'nieuwe vrijwilliger', dat hij zapt van de ene vereniging naar de andere, nochtans geloof ik nog steeds in degelijke mensen die met hart en ziel bezig zijn met de vereniging, het bewijs daarvan hebben wij nog steeds binnen onze rangen.

Binnenkort is het verlof en ik kan niet nalaten om nog eens aan onze cursisten natuurgids op het hart te drukken dat zij van de verlofperiode moeten gebruik maken om hun biotoopstudie af te werken. September is vlakbij, en als er nog een stagewandeling moet gedaan worden kan het dan spannend worden. Wij zijn dit jaar met niet zoveel cursisten, reden te meer om allemaal vol te houden tot het einde.

Tot slot wensen wij al onze lezers een aangenaam verlof. Het moet niet ver zijn, als het maar ontspannend is. Onze natuur is bijzonder, dat wisten jullie al, geniet ervan.

Leo

Vormingscursussen 2005

In de zomermaanden zijn er minder vormingsactiviteiten gepland dan in het voorjaar. Iedereen is aan vakantie toe en kan de natuur op zijn eigen manier beleven. Vanaf september schiet het ritme dan weer flink de hoogte in. Het is dan de hoogste tijd voor paddestoelen en dat zullen we geweten hebben. Zie hiervoor de lijst op het achterblad. We vestigen ook de aandacht op een ieuw initiatief: paddestoelen voor beginners, zie de aparte bijdrage van onze voorzitter hierover.

Ondanks het verlof zijn er toch enkel merkwaardige excursies gepland: de stilaan klassieke terriluitstap, maar ook twee nieuwe excursies: planten in het maasdal en water-en moerasplanten. Voeg daarbij dat op 17 juli al de eerste paddestoelexcursie plaatsvindt, dan moet ik eigenlijk besluiten dat onze activiteiten toch niet op een zo laag pitje staan.

Plantenexcursie: Mijnterril Heusden - Zolder

**Zondag
14 aug
9u
Parking
Mijnterril**

De Mijnterril van Heusden-Zolder met een oppervlakte van 158 ha is gelegen in een belangrijke open ruimte op de Westrand van het Kempens Plateau. Hij ligt in de Vallei van de Helderbeek, die behoort tot het beekdallandschap van de Zwarte Beek. Het zuidelijke gedeelte van de terril, dat aansluit op de bewoning is vrij toegankelijk voor het publiek. Vanaf de zuidelijke voet van de terril kan de wandelaar het wandelpad volgen naar de beide toppen van 85 m hoog (ongeveer 2,5 km lange tocht). Deze steenberg is eigendom van de Vlaamse Gemeenschap en is als natuurreservaat geklasseerd. Het beheer gebeurt o.a. met behulp van een grote kudde schapen.

Van op afstand lijken mijnterrils saaie, monotoon zwarte heuvels. Wie de gelegenheid neemt om deze bergen van afval uit de steenkoolmijnen meer van nabij te bekijken, wordt verrast door de zeer hoge diversiteit aan planten en dieren die de terrils beetje bij beetje veroveren.

De "bodem" van de terrils bestaat uit een opeenhoping van schiefergesteenten, kalkrijke rotsfragmenten en steenkoolafval. Het niet stenige gedeelte van de bodem bestaat uit verweringsmateriaal met een textuur van lichte klei tot zware zandleem. Het fosforgehalte van de bodem is laag, het magnesium- en het natriumgehalte hoog tot zeer hoog. De zoutgehalten in de substraten zijn ook hoog tot zeer hoog. Verder hebben wind, water en zon een grote invloed op de oppervlakten.

Al deze elementen samen zorgen ervoor dat er hier veel verschillende soorten ondergrond aanwezig zijn. Die 'abnormale' milieuomstandigheden hebben dan ook geleid tot een zeer grote verscheidenheid aan planten. Vaak zijn het planten die in het omringende landschap niet voorkomen. Om er enkele te noemen: kranssalie, geelhartje, ruige anjer, blaassilene, rode ganzenvoet, donderkruid, grote kaardenbol, zilte schijnscurrie, kleine steentijm, en nog vele, vele andere.

Gids voor deze excursie is Luc Vanoppen, als geen ander vertrouwd met de terrils en zijn biotopen.

Bijeenkomst: zondag 14 augustus, om 9 uur aan de parking van de terril te Zolder, gelegen in de Halstraat. (Pastoor Paquaylaan langs Ziekenhuis tot het einde en dan links de Halstraat in).

➤➤ Lees ook als inleiding op deze uitstap het verslag van een cursus 'Steenkoolgeologie' elders in dit nummer.

Moeras en Waterplanten

Zaterdag!!!!

3 sep

9u

**Groene Huis
Bokrijk**

De ene plant is de andere niet. Sommige planten, zoals de normale bloeiende planten om ons heen, krijgen veel meer aandacht dan andere soorten: mossen, varens, grassen. Een ander soort planten van de laatste soort zijn deze die gebonden zijn aan water. Ze zijn minder goed te benaderen, ze ogen vaak egaal groen en men kan er bijvoorbeeld niet rustig naast gaan zitten om ze te determineren.

Met deze excursie wordt een poging ondernomen om hier aan te verhelpen. Bert Berten, wandelende plantenencyclopedie van beroep, is onze gids in 'Het Wik' te Bokrijk. Samenkomst op **zaterdag** 3 september, om 9 u aan het Groene Huis.

Stroomdalplanten aan de Maas

Zondag

11 sep

9u

**Parking
Wissen
Stokkem**

De Maas heeft in de loop der eeuwen het landschap geboetseerd. Ze verlegde haar bedding talloze keren tot de nieuwe hoge dijken haar min of meer bedwongen. Maar binnen de winterbedding wordt het landschap nog regelmatig bijgewerkt. In Stokkem vindt men hiervan goede voorbeelden.

Vlak tegenover De Wissen in de Uiterwaarden van de Maas ligt het gebied Negenoord. Ga je in zuidelijker richting dan kom je in Kerkeweerd en nog iets zuidelijker wordt de uiterwaard "De Groeskens" genoemd. Dan ben je bijna aan het veer van Stokkem.

In deze twee laatste gebieden grazen Galloways en Konikpaarden. (van Stichting Limburgs Landschap)

Een paar jaar geleden in de winter heeft de Maas in de Groeskens een brede geul uitgespoeld. De Maas heeft toen wat nieuwe zaden van planten meegebracht. Ook wel heel wat afkomstig uit tuinen. (o.a. slaapmutsje) In de lente vind je er de gulden sleutelbloem.

Maar je vindt er ook wat typische stroomdalplanten: gevlekte dovenetel, wilde marjolein, heksenmelk, witte munt, zeepkruid, blaassilene, grote stekelnoot... Waarschijnlijk (hopelijk) staan de meeste van deze in september nog in bloei. Onze gids is Marcel Bex, natuurgids, fotograaf en medeconservator van natuurgebieden in de Maasuiterswaarden. Van hem kregen we ook een foto van een onbekende bloeiende plant toegestuurd, genomen in de Groeskens. Zelfs Bert Berten wist hier nog geen naam op te plakken.

Aan de Maas kan men steeds voor verrassingen komen te staan...

Samenkomst om 9 uur aan de Wissen. Einde 12 uur.

Foto van Marcel Bex van onbekende (roze bloeiende) plant uit de Groeskens

Paddestoelenexcursies:

Zondag 17 juli, 9.45u: Parking Hengelhoef. Gids: Gut Tilkin

Donderdag 28 augustus: 19u30 determinatieavond in het Groene Huis

Zaterdag 10 september: 9u00 De Kevie Tongeren. 13u30 : Hafmanpark Bilzen

Donderdag 15 september: 19u30 determinatieavond in het Groene Huis

Zaterdag 17 september: 9u00 De Hoefaert Eigenbilzen, 13u30 Munsterbos Munsterbilzen

Zondag 25 september: 9u00 Nietelbroeken Diepenbeek, 13u30 Zammelen

Details hierover vindt u op de achterbladzijde.

Paddestoelen voor beginners

i.s.m. Mycolim, paddestoelenwerkgroep van LIKONA

Vele mensen zijn geboeid door paddestoelen en willen er graag meer van weten.

Deze initiatie geeft hen daartoe de gelegenheid. De kennismaking begint werkelijk vanaf de eenvoudigste kenmerken van de paddestoelen. Een aanrader voor de bewuste natuurliefhebber.

Deze opleiding gaat door op diverse plaatsen in Limburg van 9.00 tot 12.00 uur

De deelname is gratis maar wie deze initiatie wenst te volgen moet vooraf inschrijven want het aantal deelnemers is beperkt.

Inschrijven en inlichtingen

Petra Haesen, provinciaal CVN medewerkster

Het Groene Huis Bokrijk

3600 Genk

tel: 011 26 54 82

e-mail: cvn_limburg@hotmail.com

Programma:

• zaterdag 27 augustus	theorie
in het Groene Huis, Arboretum Bokrijk
gids: Jean Vangrinsven
• zaterdag 3 september	excursie
Vijverstraat Bolderberg
samenkomst op de parking omloop Terlaemen
gids: Richard Pavlowski
• zaterdag 10 september	excursie
Loozerheide
samenkomst kerk Kaulille
gids: Jean Vangrinsven
• zaterdag 17 september	excursie
Hengelhoef
samenkomst parking kasteel Hengelhoef
gids: Jan Cornelis
• zaterdag 24 september	excursie
Provinciaal domein Nieuwenhoven
samenkomst aan het Bezoekerscentrum
gids: Gut Tilkin

Cursus Natuur-in-zicht te Genk

Deze cursus is de eerste module van het cursustraject natuurgids. Van deelnemers wordt geen voorkennis vereist. Tijdens tien activiteiten maakt u kennis met planten, dieren, ecologie en landschappen. Natuurkennis en –beleving vullen elkaar aan tijdens binnenactiviteiten en excursies in de nabije omgeving. Na deze cursus heeft u een basisinzicht in de natuur om u heen. Wie de smaak te pakken heeft beschikt over de nodige voorkennis om aan de cursus natuurgids deel te nemen.

Deelnameprijs: € 50,00 te storten op rek.nr. 404-3076041-29 t.n.v. Centrum Voor Natuur- en Milieueducatie met vermelding van naam en 'Natuur-In-Zicht Genk'.

Gegevens: Van 6 oktober tot 5 november 2005

Het Heempark in Genk

Theorie op donderdagavond van 19.00 tot 22.15 uur

Excursies op zaterdagmorgen van 9.00 tot 12.00 uur

Inlichtingen en inschrijvingen: CVN-Limburg, Petra Haesen, tel. 011 26 54 82, fax 011 26 54 55

e-mail: cvn_limburg@hotmail.com

Vakantiecursussen

De Voerstreek

Plaats: LIMBURG/VOEREN

Diverse locaties

Activiteiten: de Voerstreek is een unieke plek in Vlaanderen. Het golvende landschap wordt nergens verstoord door vervuillende industrie of hoge flatgebouwen. Een must voor elke natuurliefhebber! We gaan deze streek onder leiding van zeer bekwame gidsen te voet en met de fiets verkennen. Met veel aandacht voor de fauna, flora en geologie van de streek. Deze cursus is bedoeld voor iedereen (vanaf 18 jaar) met interesse voor de natuur. Er is geen voorkennis vereist (max. 20 personen).

Periode: 5 dagen van **maandag 18 juli tot en met vrijdag 22 juli 2005**

Prijs: 72€ pp (inclusief fietshuur, stafkaart, geogids en documentatie) of 64€ pp (als u uw eigen fiets meebrengt), overnachtingen en maaltijden telkens niet inbegrepen.

Overnachtingen dienen zelf geregeld te worden. Adressen hiervoor kunnen aangevraagd worden bij het VVV-kantoor van de Voerstreek, tel. 04 381 07 36 of bij de CVN Provinciaal medewerkster, Petra Haesen, tel. 011 26 54 82.

Inschrijven kan door overschrijving van de cursusbijdrage op het rekeningnummer 404-3076041-29 van het Centrum Voor Natuur- en Milieueducatie met vermelding van naam en 'Vakantiecursus Voerstreek'.

Maasvallei

Plaats: LIMBURG/STOKKEM

Bezoekerscentrum De Wissen, Maaspark, Stokkem (Dilsen-Stokkem)

Activiteiten: we gaan vijf dagen te voet, met de fiets en per kajak op een leerrijke en ontspannen manier genieten van het prachtige landschap dat door de eeuwen heen door de Maas gevormd is. Met zijn prachtige uiterwaarden, unieke natuurontwikkelingsgebieden, pittoreske Maasdorpjes en historische steden en kastelen. Het wordt een mix van natuur en cultuur waarbij geen voorkennis vereist is. Deze cursus is bedoeld voor iedereen vanaf 18 jaar (max. 20 personen).

Data: **maandag 1 augustus tot en met vrijdag 5 augustus 2005**, van 9.00u tot 17.30u

Prijs: 75€ pp (inclusief fietshuur, fietskaart en documentatie) of 59€ pp (als u uw eigen fiets meebrengt), overnachtingen en maaltijden telkens niet inbegrepen, op 404-3076041-29 van het Centrum Voor Natuur- en Milieueducatie met vermelding van naam en 'Vakantiecursus Maasvallei'.

Eventuele overnachtingen dienen zelf geregeld te worden. Adressen hiervoor kunnen aangevraagd worden bij het VVV-kantoor van Dilsen-Stokkem, tel. 089 75 21 71 of bij de CVN Provinciaal medewerkster, Petra Haesen, tel. 011 26 54 82.

Vervolgmodule Landbouw-Natuurgids

In opdracht van de cel Natuur- en Milieueducatie & Informatie van AMINAL en de Administratie Land- en tuinbouw ontwikkelde CVN samen met het Vlaams Informatiecentrum over Land- en Tuinbouw een nieuwe vervolgmodule: landbouw-natuurgids. De bedoeling is de raakvlakken tussen landbouw en natuur(behoud) te verkennen tegen de achtergrond van het streven naar duurzame landbouw. Een eerste cursus gaat van start in Limburg. Om het getuigschrift te behalen moeten een terreinstudie en een educatieve opdracht uitgevoerd worden.

De cursus loopt van 15 september tot 17 november 2005 in het Koninklijk Orthopedagogisch Centrum Sint-Ferdinand, Sint-Ferdinandstraat 1, 3560 Lummen. Hij omvat zeven halve dagen van 9.00 tot 12.30 uur en drie hele dagen van 9.00 tot 17.00 uur.

Inlichtingen en inschrijvingen:

CVN-Limburg, Petra Haesen tel. 011 26 54 82. e-mail: cvn_limburg@hotmail.com

Problemen van onze tijd

Kamkwallen, afkomstig van de Amerikaanse Oostkust, richten een ware ravage aan in de Kaspische Zee. De diertjes brengen er het inkomen van duizenden vissers en het voortbestaan van honderdduizenden zeerobben in gevaar', zegt professor Henri Dumont van de vakgroep Biologie aan de Universiteit Gent. De kwallen kwamen als verstekelingen mee met vrachtschepen. In lege vrachtschepen wordt immers zeewater gepompt om ze te stabiliseren. Heel wat planten en dieren belanden via dat ballastwater in een nieuwe omgeving. Dumont: 'Sommige indringers krijgen in hun nieuwe thuis af te rekenen met natuurlijke vijanden en zullen niet lang overleven. Andere soorten gedragen er zich echter als seriemoordenaars en richten een ecologische ravage aan, die zware economische gevolgen kan hebben. Elke maand vindt ergens ter wereld zo een catastrofe plaats.'

Nadat de kamkwal *Mnemiopsis* omstreeks 1980 via ballastwater in de Zwarte Zee terechtkwam, heeft het diertje zich aan een razend tempo voortgeplant. De kamkwal voedt zich met plankton en met de eieren en larven van de sardienachtige vissen van de Zwarte Zee. Met alle gevolgen vandien: de jaarlijkse visvangst is teruggevallen van 700.000 naar 100.000 ton. Honderden vissers, vooral aan de Turkse kust, zijn al failliet gegaan.

Intussen is de kamkwal ook in de Kaspische Zee aanbeland en voltrekt zich daar hetzelfde rampscenario. *In het zuiden van de Kaspische Zee is het visbestand al met dertig procent ingekrompen. Bovendien worden enkele honderdduizenden Kaspische zeerobben, die zich met sardienachtigen voeden, met uitsterven bedreigd', aldus Dumont.*

De plaatselijke overheden gaan in de zomer een natuurlijke vijand van de *Mnemiopsis*, de kamkwal *Beroe Ovata*, in de Kaspische zee inbrengen.

Dumont: *'Dat is maar een voorlopige oplossing. Het zou beter zijn om de botervis, een andere natuurlijke vijand van de killerkwal, te gebruiken. Zo voorzie je de vissers ook van een nieuw inkomen. Er is echter een probleem: niemand weet hoe en waar de botervis zich voortplant.'* (kc)

Bron: Mondiaal Magazine MO*, maart 2003

"Limburg op zijn smalst"

Van België naar Duitsland door het driestromenland aan de Maas, en hoe gevuld een slanke taille kan zijn.

door Hub Corten, Holtum

Startpunt voor deze wandeling met een lengte van ca. 20 kilometer is het stadje Maaseik, net over de grens in België. Uw auto kunt u zowel aan de Belgische als aan de Nederlandse zijde van de grens kwijt. Wanneer u met openbaar vervoer aan deze wandeling wilt beginnen, lijkt mij de instap in de wandeling te Susteren een goede optie. Met de rug naar het NS-station naar links lopen en op de Stationsstraat, ter hoogte van de overweg, naar rechts. Hier kan overigens iedereen die dat wenst aan de wandeling beginnen. Zie *** in de tekst. De wandeling is, met enige aanpassingen, ook per fiets te voltooien. Zie aanpassing FIETS in de tekst. De paden die worden benut zijn over het algemeen in elk jaargetijde goed te belopen. U vertoeft in het land van de Maas en het driestromenland van Geleenbeek, Vloedgraaf en Rode Beek.

Grenspaal op de grens van België en Nederland.

Foto's van de schrijver

Brug Maaseik Monument Pater Sangers.

We beginnen de wandeling aan de Belgische kant, vanuit Maaseik gezien rechts onder aan de brug, bij de grenspaal met nummer 122, en jaartal 1843.

De brug, die lang naamloos ("de Maasbrök") bleef, heet sinds 1999 Pater Sangersbrug. Als we de brug oplopen, zien we ter linkerzijde in de balustrade twee paar handen, die een dubbele knoop aantrekken: De verbinding, die er altijd bestaan heeft tussen de Limburgers aan weerszijden van de Maas. Twee Limburgers, een volk.

Over de knoop heen kijkend ziet u nog maar net de torenspits van Aldeneik. In 1571 vestigden de kanunniken van Aldeneik zich, om veiligheidsredenen, in het versterkte Nieuw Eycke. Aldeneik werd door Nieuw Eycke, Maaseik, overvleugeld.

De Maasbrug: "zodat in de week van 4-10 februari 1889 reeds personen de brug passeerden tegen betaling van veergeld aan de veerman". Dit zijn mogelijk de laatste veergelden geweest die de veerman ontving, de brug verving het eeuwenoude veer. De gemeentatlas van de provincie Limburg 1869 (J. Kuiper) vermeldt hier een gierpontveer. De brug van 1889 werd in 1952 vervangen door de huidige.

Pater Sangers: Pater Willem Sangers werd geboren in 1915 in Stevensweert en overleed in 1987 in Maaseik. Kruisheer, historicus, folklorist. Aan weerszijden van de grens actief op velerlei gebied. Op zijn naam staan tal van publicaties m.b.t. de historie van de twee Limburgers.

We keren Maaseik letterlijk de rug toe. Lopende richting Nederland overzien we ter linkerzijde het waterwingebied "De Rug" en aan de rechterzijde een aantal huizen, gelegen op de Schansberg. Over het waterwingebied straks meer. Meteen na de brug

vindt u aan de linkerkant de Nederlandse versie van grenspaal 122 met de wapenschilden van Nederland en België en het jaartal 1843.

De Schansberg: De naam schans duidt een versterkte plaats aan. In 1672 namen de Fransen Maaseik in en legden een gordel van bastions aan rond de stad. Een van die bastions lag aan de overzijde van de Maas, op de plaats van de huidige Schansberg.

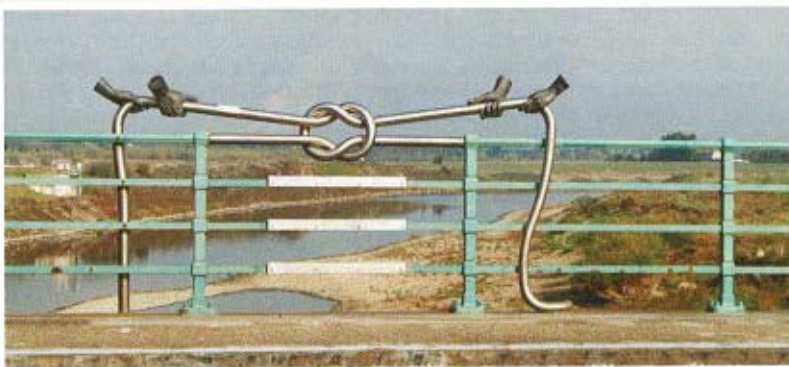
Richting Roosteren, links van de weg lopend op het fietspad, steken we na 300 meter ter hoogte van de eerste parkeerstrook links van de weg de verkeersweg over en openen het poortje dat toegang geeft tot een pad over de dijk (met de FIETS is hier wel te lopen, bij twijfel doorfietsen en eerste weg rechts). Dit pad volgend komen we bij de Maas en linksaf buigend naderen we de huizen van de buurtschap Kokkelert.

Kokkelert: Kuckelsweert. Het toponiem duidt op een in het water gelegen land, een eiland, een stuk land dat door rivierarmen is ingesloten. Straks komen we in Visserweert.

FIETSEERS sluiten weer aan op de Ruitersdijk. We volgen het pad over de Ruitersdijk. Bij het huis links van de dijk gaan wij naar rechts, en komen zo in het winterbed van de Maas. Visserweert naderend richten we even de blik op de toekomst. Stroomgeulverbreding en weerdverlaging links en rechts van de weg moeten de Maas meer ruimte geven. Een hoogwaterstroomgeul is gepland aan uw linkerhand, om Visserweert heen. Hiermee wordt "Insula Piscatorium", het eiland van de vissers, weer een heus eiland. De bewoners, die het beroep van visser op de Maas al lang niet meer uitoefenen, blijven via een brug met het achterland verbonden.

Vlak voor Visserweert, als u de dijk oploopt, ziet u op afstand mogelijk, afhankelijk van het jaargetijde en daarbij horende begroeiing, aan weerszijden van de Maas twee grenspalen, de nummers 121. Tussen Vaals en het Zwin geven meer dan 300 stel palen de grens aan.

Voor 1800 waren de gebieden ter plaatse territoriaal erg versnipperd. De Franse bezetters maken hier korte metten mee. Na het Waterloo van de Fransen wordt een groot Koninkrijk der Nederlanden gevormd, België en Nederland worden samengevoegd. Van 1815 tot 1830 neemt de onvrede hierover in het zuidelijke deel almaar toe, hetgeen leidt tot de Belgische opstand. In 1839 wordt de scheiding uitgespro-

Eeuwenoude grenspaal "voorzijde".

Eeuwenoude grenspaal "achterzijde".

ken, en dan moeten de grenzen tot in detail worden vastgelegd. Hierover is men het in 1843 (het jaartal op de grenspalen) eens, en dan kan een begin worden gemaakt met het plaatsen van die grenspalen.

De weg volgend komen we in Visserweert. We houden bij het dorpje rechts aan om het centrum niet te missen. Waar enkele huizen pal aan de Maas liggen ziet u op huisnummer 52 aangegeven, hoe hoog uw laarzen hadden moeten zijn in 1993. De steen met inscriptie is in 1967 ingemetseld en overgenomen uit het huis, dat hier eerder gesloopt werd: 31,14 m boven NAP. Het bankje op de dijk staat er zeer uitnodigend bij. Aan de overzijde ziet u van links naar rechts: De Damiaan, de spits van de kerk van Elen, de Nuchelerhof en de bebouwing van Heppeneert. U kijkt nu naar de huidige loop van de Maas. Inderdaad, de huidige!

De Maas, als natuurlijker rivier in het verleden, kende ooit meerdere, ondiepere stroomgeulen. Nu ligt de Maas in een "goot", waar de rivier slechts incidenteel (?) en kortstondig uit kan breken. Kanalisering eind 19e eeuw, uitdieping door ontgrinding begin 20e eeuw en opslibbing van de oevers leidden tot die verdiepte ligging van de Maas, het verzinken van de rivier in het landschap.

Visserweert: Het eiland van de vissers zal ooit op de westelijke oever van de Maas gelegen hebben, beter gezegd, de hoofdstroom van de Maas lag oostelijker. Tot 1839 hoorde Visserweert bij de gemeente Elen (België), parochieel heeft het toebehoord aan Elen en Heppeneert. Voor verplichtingen die uit die verbintenissen voortkwamen, was men, nadat de Maas haar loop verlegd had, aangewezen op een voetveer. De Damiaan was lange tijd veerhuis en herberg, voor kerkgangers en Maas-schippers.

We vervolgen onze weg, lopen het dorp uit, rechtsaf richting Illikhoven.

We lopen nu tussen twee dijken. De rechterdijk houdt de Maas tegen, die door de voordeur naar binnen wil, de linkerdijs rekent af met het water, dat "achterom" naar binnen wil. Rest het probleem van het kwelwater. Bij de opening in de dijk klimt u even rechts de dijk op. Misschien ziet u de Maas amper, maar bij hoog water komt de rivier hier op u en de dijk af. In het verleden had deze dijk het nog al eens zwaar te verduren en ging de Maas rechtdoor, aan de overkant van de weg, langs de Slapersdijk. Straks krijgt de Maas hier dus vrije doorgang, en staat u hier op een brug.

Via de uitsparing in de dijk verlaten we het winterbed van de Maas. We lopen rechtsaf het straatdorp Illikhoven in.

Aan de linkerkant van de weg, zien we al gauw het kerkje van Illikhoven. (nr. 67)

Illikhoven kwam parochieel bij Buchten in 1842. Voor die tijd kerkte men aan de overzijde van de Maas in Elen. Na de aanleg van het Julianakanaal raakte Illikhoven enigermate geïsoleerd van de parochiekerk in Buchten. In 1940 én 1944 werd de brug over het kanaal door oorlogsgeweld vernield, en de roep om een eigen kerkje werd steeds luider. Op 9 nov. 1947 werd de kerk ingezegend.

Aan de rechterzijde ziet u even verderop de huizen met de nummers 9B en 10. Dit was ooit één boerderij. In het jaar 1821 bouwde Willem Kronenberger, onder koning Willem 1 vestingcommandant te Stevensweert, deze boerderij. Het bouw materiaal was onder Napoleon aangevoerd voor herstelwerkzaamheden aan de vesting Stevensweert, maar kwam uiteindelijk in Illikhoven terecht.

Tot de gemeentelijke herindeling van 1982 behoorde Illikhoven tot twee gemeenten. Als u de bebouwde kom verlaten hebt, draait u zich nog even om, en u probeert zich voor te stellen dat er aan de linkerkant van de weg aangegeven stond "Illikhoven, gemeente Born" en rechts "Illikhoven, gemeente Roosteren".

De grillige gemeentegrenzen ter plaatse vonden hun oorsprong in de oude grens tussen Gelre en Gulick. Deze grens werd hier met hardstenen grenspalen

sinds de 16e eeuw aangeduid. Na de aanleg van het Julianakanaal was het visuele contact van Illikhoven met Buchten verbroken, en het Jasperskapelletje uit 1840 (door de familie Jaspers gebouwd) heeft ooit van een mooier uitzicht genoten. En wat de nabije toekomst voor het achterland van de kapel brengt? U kijkt hier uit op het veelbesproken Trierveld, waar in-grijpende ontgrindingen gaan plaatsvinden.

Als u tot bij de kapel gelopen bent, moet u nu even terug, want we gaan verder over het voetpad naar de kanaalbrug. De door het kanaal afgesneden verbindingsweg van Buchten met Illikhoven ziet u als u op de brug staat, rechts van de loods met opschrift "Lommaert".

Het kanaal steken we over. Wanneer u meteen na de brug links afslaat, en de doodlopende weg tot op het eind volgt, treft u daar een van de eerder genoemde eeuwenoude grenspalen aan met in Gothische letters "Gelder" en "Gulick". Het is u niet kwalijk te nemen, als u daar, gezien de omgeving, niet aan begint. In dit gebied, waar honderden mensen werkzaam zijn, zullen we maar even stevig doorlopen. Rechtdoor dus.

Op de tweede brug naar links kijkend ziet u een scala aan industriële vestigingen rondom de **Gulick-Gelrehaven**. De smalle taille van Limburg raakt goed gevuld! We blijven rechtdoor lopen, passeren de spoorlijn en lopen rechtdoor tot op de T-splitsing bij de kaasfabriek van Campina. Hier gaan we op de Nieuwe Weideweg naar rechts en we komen op de Grote Dries in Holtum. We nemen de tweede weg naar links en passeren Huize Holtum.

Huize Holtum: Eerste vermelding in 1354, van oorsprong een boerenhoeve. De plannen van de huidige eigenaar voorzien onder andere in de realisering van een hoogstamboomgaard, die het prachtige huis en omgeving alle eer aan doet. Een oud toponiem "Den Boogaard" herleeft.

Grote Dries: Voor Holtummers "den Dreesj". Een natter grasland of braakliggend terrein. Net als in Grevenbicht is de Dries een stuk grond, waar niet veel meer mee te doen valt, dan er, met alle respect, de voetballers te huisvesten. Een recent weer leven ingeblazen toponiem voor dit gebied is "t Elzebroek", met dank aan de schutterij, die hun "sjeetsjtang" op de Dries deze naam gaf. Holtum kent overigens ook een **Kleine Dries**.

Na het woonwagenkamp gaan we naar links, houden links aan en vervolgen onze weg langs kastanjeboomen en huizen, die wijselijk afstand houden van de Dries. Op het eind gaan we rechtsaf, onder de auto-weg door. Dit is, na Maas en Julianakanaal, de derde Noord-zuidverbinding in de smalle taille van Limburg. We lopen rechtdoor over de veldweg (De Elzenbroekweg) en naderen de Poolmolen aan de Geleenbeek.

Poolmolen: De oudste vermelding is 1662. De Poolmolen is nog regelmatig in bedrijf, en maakte deel uit van een boerderij. De naam Poolmolen zou te maken hebben met het feit, dat de Geleenbeek nogal eens zorgde voor een flinke "pool" water op het erf. Als u langs de beek even naar links loopt, ziet u het bruisende water de molen verlaten.

Langs de Venkebeek lopend komen we aan de Holtummerweg. Deze steken we over en gaan meteen naar links. Na circa 50 meter gaat u, een stuk voor de geasfalteerde weg, rechtsaf, en komt langs een wit hekje in een laan, die u naar **kasteel Wolfrath** voert. FIETTERS: Lopen. De beek, die u al snel oversteekt, is de Lindbeek. Waar de laan verderop de Venkebeek bijna raakt, ziet u dat deze gestuwd is om de grachten van kasteel Wolfrath van water te voorzien. U komt uit voor de poort van het kasteel. Boven de toegangspoort ziet u het fraaie wapen van Bentinck-van Breyll, jaartal 1651.

U keert Kasteel Wolfrath de rug toe en ter hoogte van de grote laan die naar rechts voert, gaat u niet naar

rechts en ook niet recht door, maar langs, of door een enigszins verstopt hekwerk naar links. De veldweg volgend rondt u het kasteel en ziet u aan het eind van het park een fraaie berceau.

Wolfrath: Van een "huys" Wolfrath is reeds sprake in 1386. Rond 1650 begon Maarten Bentinck met het bouwen van het huidige huis, niet ver van de plaats

Poorthuis kasteel Wolfrath.

waar Venkebeek en Geleenbeek samenvloeien. In oorkonden van 1202 en 1207 is sprake van "Nemus nostrum in Wolvenkrode" (ons bos te Wolvenkrode). De naam Wolfrath wijst op latere ontginning. Met Huize Holtum speelde Wolfrath een belangrijke rol in het verleden van Holtum. **Holtum:** Ontstaan uit Holt-heem, zou kunnen wijzen op een eerste nederzetting, een huis in het bos. De vroegere bewoners van Holtum zagen zich omringd door bossen!

Op de geasfalteerde weg, de jhr. Ruys de Beerenbroucklaan, genoemd naar een van de laatste eigenaars van Wolfrath, naar links, en dan eerste weg rechts. U loopt nu weer op de Holtummerweg en steekt even later de Geleenbeek over. Dadelijk ziet u aan uw rechterhand manège Katsbek, die haar naam ontleent aan de voormalige watermolen Katsbek (1578) die u van hier niet of nauwelijks ziet. De beek (de Katsbeek) werd na verkoop van het waterrecht gedempt in 1953. In 1979 werd de elektrische hamermolen gesloten.

Doorlopend op de Holtummerweg houdt u op de splitsing links aan. U komt bij de rijksweg (1844), maar eerst steekt u pal voor de rijksweg nog de afslagtak van Geleenbeek naar Vloedgraaf over. U steekt de rijksweg over en loopt rechts van de Vloedgraaf verder op de Overslagweg, die meteen naar rechts afbuigt. U bent nu in natuurgebied "het Hout". U neemt de eerste weg naar links, de Amelbergweg. U nadert weer de Vloedgraaf.

Vloedgraaf: Op de kaart van Gerhard Mercator uit de 16e eeuw geheel afwezig. Op de Tranchotkaart, circa 1800, wordt melding gemaakt van de "Vloegrave". Circa 1850 wordt de naam "Vlootbeek" gebruikt. De Vloedgraaf is van oorsprong een gegraven parallelsysteem van de Rode Beek en de Geleenbeek. Ten tijde van de opkomst van de mijnbouw en toenemende verstedelijking neemt het wateraanbod fors toe. Het driestromenland (Rode Beek, Vloedgraaf en Geleenbeek) kan het groeiende wateraanbod niet kwijt, en overstromingen met door kolenslik vervuild water komen regelmatig voor. In 1925 wordt het "Hoofdc Comité tegen vervuiling der beken" opgericht. Landbouwers willen verbetering van de onhoudbare situatie en schadevergoeding! De acties leiden tot het instellen van het waterschap Geleen- en Molenbeek in

1932 en tot veroordeling van de Nederlandse staat (eigenaar van de Staatsmijnen) Er moet schadevergoeding betaald worden!

De beken worden rechtgetrokken, van bodem- en taludbescherming voorzien en zodoende wordt een hogere stroomsnelheid gerealiseerd om de grote hoeveelheden water en het kolenslik afgevoerd te krijgen. De Vloedgraaf, waar u nu naar kijkt, is grootschalig heringericht. Grote grazers struinen in de brede stroken langs het water en de hoop is, dat waardevolle oeverreservaten zich ontwikkelen. De ijsvogel heeft hier inmiddels gebroed.

Verder lopend neemt u de eerste weg, de Topskouweg, naar rechts. Aan de linkerkant van de weg een door Heemkundevereniging Nieuwstadt geplaatste **moordkruis**. We steken de overweg over, gaan naar rechts en blijven parallel lopen aan de spoorweg (1859), met de rijksweg erbij alweer de vijfde noord-zuid verbinding in de smalle taille.

Bij de Vloedgraaf gekomen volgt u deze stroomopwaarts op de linkeroever, dus naar links. **FIETTERS:** Lopen! U loopt onder de eerste brug door, bij de volgende brug verlaat u de Vloedgraaf en loopt op de geasfalteerde Haverterweg weg naar links. Achter u ligt Nieuwstadt. Na de kruising met Mouweg en Altaarweideweg steekt u de Rode Beek over. De benaming beek is hier wel zeer ongepast. Als u dadelijk de doorgaande weg bij het voormalige, inmiddels gesloopte grenskantoor oversteekt, komt u in Isenbruch, Duitsland. Toegegeven, in de omgeving van Vaals was u sneller van België in Duitsland gekomen, maar daar was het u vast niet om te doen.

FIETTERS nemen beter het fietspad langs de grote weg richting Susteren en sluiten snel weer aan ter hoogte van de grenspalen. Wandelaars steken de weg nu over en gaan nog voor de bebouwde kom van Isenbruch linksaf. Aan uw linkerhand weiland, rechts een in alle jaargetijden vogelrijk struweel. U loopt almaar recht door, op het eind linksaf, en dit pad volgend komt u, "s'ravelentère", weer op de verharde weg. Rechtsaf, richting Susteren.

Aan uw linkerhand stroomt de Rode Beek, die u overigens straks pas ziet tegen de tijd dat u op de splitsing rechtsaf slaat. **Rode Beek:** Bronbeek, afkomstig uit Brunssum. Aanwezigheid van ijzererts en de daarmee samenhangende roestrode kleur van de bedding leidde tot de naam Rode Beek. De oude naam voor de beek zou zijn geweest "**Suestra**", waar weer de naam Susteren mee samenhangt.

Grenspaal op de grens van Nederland-Duitsland.

Na korte tijd passeert u weer de grensen kunt u lezen, waar u bent, aangekomen bij Grenzstein 309 B: **Am Westlichster Punkt der Bundesrepublik Deutschland!** Bij grenspaal 311 kunt u zien, dat u nu de IJssstraat volgt. Het dorp heet Isenbruch, het bos IJzerenbos, en dat alles heeft te maken met het aanwezige, in het verleden mogelijk winbare ijzer hier in de grond. IJssstraat nu zou een vertaalfoutje zijn vanuit het Duits (Isstrasse).

U volgt verder de IJssstraat en terwijl de Rode Beek recht door gaat, gaan wij rechtsaf richting Susteren. Links aanhouden, overweg oversteken en recht door de Stationsstraat volgen.

*** Wie met de trein kwam, start of eindigt hier de wandeling.

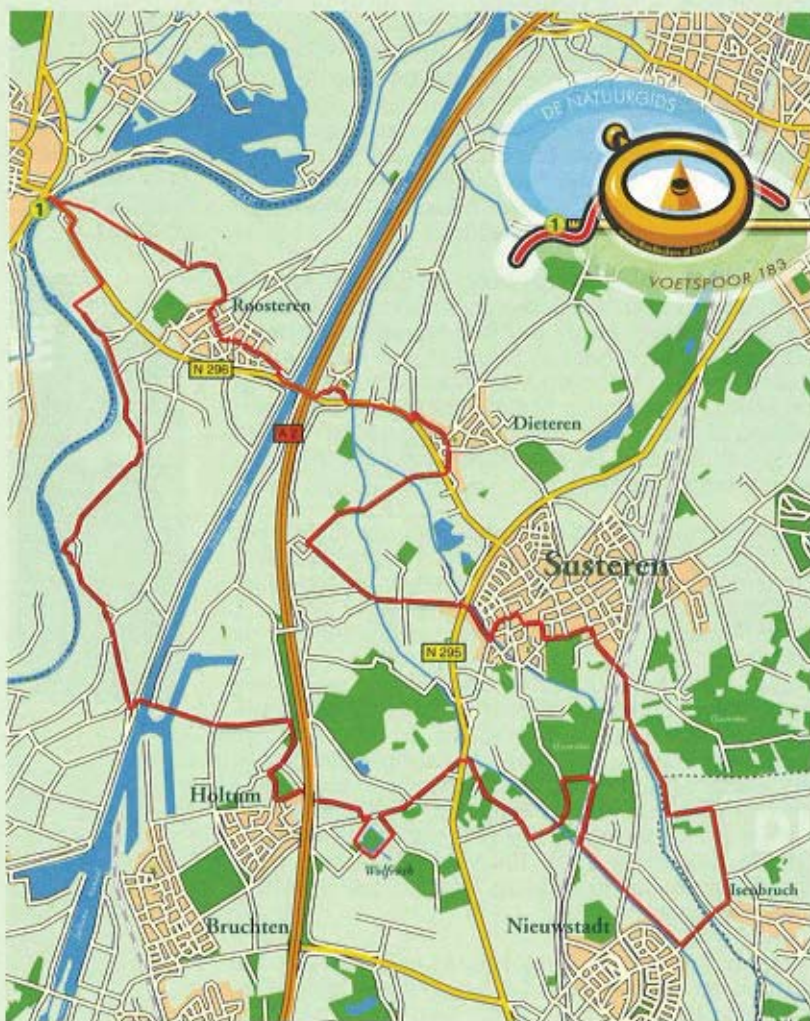
De Stationsstraat volgend neemt u de Molenveldweg naar links, en loopt almaar recht door. Bij Abdijlaan/Stiftstraat gaat u naar rechts, en de eerste weg naar links. Aan de overkant van het kruispunt ziet u het **Steigerend Ros** op de plaats waar vroeger de Roode Beek, de Suestra, Susteren binnenstroomde. (zie info aan achterzijde van het paard). Even verderop, de Molenweg naar links volgend, ziet u de **Sjtdsmeule**. Bij de ingang leest u, hoe het deze molen verging.

We gaan verder door de Molenlaan, eerste weg rechts de Kloosterstraat in, en op de Marktstraat naar links. Recht doorlopend komt u in de Raadhuisstraat en u

gaat linksaf. (Mogelijk kijkt u nog even naar de geschiedenis van een 16e-eeuws klokje, op het eind van de Raadhuisstraat aan de rechterkant). U volgt verder de Winkelstraat en na de rotonde gaat u rechtsaf de Baakhoverweg op. U bent weer bij de Rode (of Roode) Beek, die ook hier weinig karakter toont. U blijft rechtdoor lopen en verlaat de bebouwde kom van Susteren. Na het tunneltje gaat u rechtdoor, de Rode Beek gaat naar rechts, op weg naar de niet meer in bedrijf zijnde **Volmolen**. Op de brug bij de **Vloedgraaf** is stroomopwaarts het heringerichte gedeelte te zien, maar ver kunt u niet kijken, vanwege aangebrachte meanders. Wel te zien is de afwatering van de **waterzuiveringsinstallatie**, die hier ligt. Stroomafwaarts kijkt u, anno 2003, beduidend verder, maar als er weer geld is, is dat ook voorbij. Bij de ingang van de waterzuivering vindt u verdere informatie over activiteiten hier ter plekke. U vervolgt uw weg, op de splitsing rechtdoor, Baakhoverweg, en in Baakhoven aangekomen gaat u meteen de eerste weg naar rechts. U kruist weer de Vloedgraaf, en nadert de **watermolen van Dieteren**, aan de Rode Beek. De oorspronkelijke molen dateert uit de 13e eeuw. Tot begin zestiger jaren is de molen nog in bedrijf geweest. U steekt de druk bereden Maaseikerweg over en gaat via de Kerkstraat **Dieteren** in. U volgt de Kerkstraat naar links, blijft deze volgen tot bijna bij de kerk, en neemt daar linksaf de Roosterderweg. Aan het eind gaat u rechtsaf en volgt het fietspad tot u weer bij een brug komt. Hier is, tweehonderd meter stroomopwaarts, een einde gekomen aan het driestromenland. Vanaf de brug is nog net te zien, hoe rechts de Geleenbeek in de Vloedgraaf mondt. De Rode Beek doet dat aan de linkerkant, net iets eerder. Samen gaat het drietal onder de naam **Geleenbeek** verder. Via een duiker onder het Julianakanaal door gaat het water naar een oude loop van de Maas en heet dan **Oude Maas**.

Kaartje:
Rim Beckers

Na de brug gaat u meteen rechts **Oud Roosteren** in. FIETSERS gaan hier beter rechtdoor, of fietsen hier het dorpje in, maar na bezichtiging ook weer uit. Oud Roosteren is de oorspronkelijke kern van het tegenwoordige Roosteren. Tot 1839 stond hier de parochiekerk. In 1843 was de nieuwe kerk in de huidige kern klaar. Roosteren kende dus enkele kerkloze jaren. Op de plek van de oude kerk staat nu een kapel.

U volgt de weg tot op de T-splitsing. Om kerkhof en kapel te bekijken gaat u even rechtsaf, voor het vervolg van de route bij de Brugstraat linksaf en de trap beklimmen. Boven gekomen meteen rechtsaf.

Roosteren: De naam Roosteren komt van rode en Suestra, dus een ontginning (rode) aan de Suestra. Roosteren (Oud Roosteren) ontstond op de plaats waar Rode Beek en Geleenbeek samenvloeiden.

Net na de brug over het Julianakanaal komt u bij het monument ter herdenking van hen, die bij het verdedigen van de brug tegen de Duitsers het leven lieten. De resten van een kazemat vormen de basis van dit monument.

U neemt het voetpad naar beneden en komt uit op de Molenstraat, waar u links gaat. Roosteren had een windmolen, in 1862 gebouwd. Aan het eind van de tweede wereldoorlog zwaar beschadigd en niet meer opgebouwd.

U loopt steeds maar rechtdoor, richting kerk. Van enige afstand al ziet u een kapelletje. Maar... is dit wel een kapelletje? St Antonius en de "stroomverkoopmaatschappij" delen hier een vrijstaande woning. Bij de kerk neemt u de Drs. J. Lebensstraat rechts van de kerk, op het eind hiervan gaat u naar rechts, de Passtraat in. U blijft de Passtraat volgen, de weg gaat even naar links en meteen weer naar rechts. U passeert hier Hoeve het Lemke en ziet de Kempstraat naar links gaan. Die moet u hebben, maar eerst loopt u even rechtdoor tot achter de groene wegversmalling en kijkt op de metalen borden. Waren uw laarzen in Illikhoven hoog genoeg? Hoe zou het u zijn vergaan in 1993 en 1995 in Roosteren?

De Kempweg volgen we, en waar de weg naar links draait, gaan wij rechtdoor de dijk over. We komen nu in **waterwingebied De Rug**. Links van het pad vindt u een infopaneel over het hoe en waarom van waterwinning in dit gebied. Na eventuele bestudering gaat u nog niet het gebied met de koniksparden in, maar volgt het pad naar links.

Het pad buigt naar rechts en u komt in een lange populierenlaan. Via een hek gaat u het gebied van de koniksparden in en even later ook weer uit. Via een trapje bereikt u een parkeerplaats en zo ongeveer het einde van deze grenzen-overschrijdende wandeling. Maaseik zal u met open armen ontvangen. U bent niet ver verwijderd van een van de fraaiste marktplaatsen uit de verre omgeving, met verleidelijke terrassen en eetgelegenheden.

Voor het samenstellen van deze wandeling heb ik bij velen "plagiaat" gepleegd, overigens zonder winst-oogmerk.

Achteraf bekeken

Cursus Steenkoolgeologie.

Op zaterdag 5 maart organiseerde de Werkgroep Geologie een cursus steenkoolgeologie, een cursus waarvoor bij de bestaande natuurgidsen en aspirant Rangers voor het Nationaal Park Hoge Kempen grote interesse bestond, getuige het grote aantal deelnemers dat ondanks de sneeuwval en spekgladde wegen kwam opdagen in het apostelhuis in Alden Biesen.

Ook het feit dat Roland Dreesen de presentatie voor zijn rekening nam, zal hieraan niet vreemd geweest zijn. Roland is niet alleen een heel vlotte spreker maar ook een professionele 'kei' in zijn vak die met de nodige passie en uiterst verzorgde Powerpoint presentaties zijn publiek steeds mateloos kan boeien.

En of wij wat bijgeleerd hebben! Het thema steenkool werd uit verschillende invalshoeken belicht, wat een verrassend nieuwe kijk opleverde. Zo kregen wij een totaal nieuwe blik op verschillende factoren die meespeelden dat wij hier in Limburg, Wallonië, Nederland en Duitsland steenkoolbekkens aantreffen, meer bepaald uit het Westfaliaan. Niemand had ooit gedacht dat er zoveel facetten meespeelden in de wording van steenkool. De continentendrift werd heel mooi en aanschouwelijk voorgesteld. We leerden welke verschillende soorten kool er allemaal 'all over the world' voorkomen, welke ouderdom ze hebben en waarom er in bepaalde geologische perioden geen steenkoolvorming gebeurde. Er was een wetenschappelijk onderbouwd hoofdstuk over de Carboonmoerassen qua fauna en flora.

Maar ook de Limburgse ondergrond werd tot in detail bekeken, plooiën en breuken werden 3-

dimensioneel voorgesteld. Hoe de verschillende koollagen in de verschillende Limburgse mijnen werden gecorreleerd, werd piekfijn uitgelegd.

En ik denk niet dat iemand zich realiseerde dat steenkool uit zoveel mineralen, houtresten, hars- en wasrijke substanties en biochemische elementen bestaat. En dan nog niet te spreken van Cannel kool, een zeldzame steenkoolsoort die bijna uitsluitend is opgebouwd uit plantaardige pollen en als een kaars kan aangestoken worden.

Tijdens een van de regelmatige vragenrondes werd aanvankelijk gelachen met de opmerking van een deelnemer dat het soms in de mijngangen 'regende', maar het lachen verging ons gauw toen Roland ons aantoonde hoe het komt dat er inderdaad water aanwezig is op een diepte van meer dan 1000 meter en dat dit water zeer zout en corrosief is.

Een uitgebreid hoofdstuk gaf de cursisten ook een heel andere kijk op de terrils, hun gigantische afmetingen, hun inhoud en wat hun toekomstig lot kan zijn, afgezien van natuurlijk biotoop.

Tenslotte werd gedebatteerd of de ondergrond van Limburg ook nog een toekomst heeft en werden afspraken gemaakt voor een evaluatie van de cursus die dan kan leiden tot een vervolgmodule en misschien wel een excursie op een steenberg en gezien de eerste zeer positieve reacties wordt een vervolg zeker niet uitgesloten.

Wil jij ook geïnformeerd blijven? Surf dan regelmatig naar de website van Likona.

Marleen

Kasteel en kasteelbieren (een geologische uitstap ?)

Het was op zaterdag 7 mei geen weer om een hond door te jagen: regen, regen en nog eens regen, die bij bakken uit de hemel gutste. Net dan plande de Likonawerkgroep geologie een buitenactiviteit. Maar de goden waren ons toch een paar uurtjes gunstig gestemd en net toen

iedereen op de parking Van Kasteel Ter Dolen in Helchteren aankwam werd het droog.

Gewapend met paraplu's en regenjassen werd het kasteel verkend op de er gebruikte natuursteen. Afgezien van maastrichtersteen, paarse leisteen, petit graniet en maaskalksteen waren we aangenaam verrast ook ijzerzandsteen als

bouwsteen rond de schietgaten in het kasteel aan te treffen. Op het terrein lag ook nog een mooie zoetwaterkwartsiet. Bovendien maakte Roland Dreesen, gedreven als altijd, ons niet alleen attent op deze materialen maar gaf bij de achtertrap ook nog eens een leerrijke uitleg over 'betonrot' (waarvan sommigen dachten dat het zelfs een soort marmer was!).

Om het geheugen van de geologistjes nog eens op te frissen werd aansluitend een uitstapje gemaakt naar de kerk van Eksel, waar het mooie keien rozet aan de inkom uitvoerig werd besproken om

nadien – de regenbuien kwamen weer opzetten – terug te keren naar het Kasteel, maar dit keer niet om de natuursteen te bewonderen maar om in de taverne te proeven van de Ter Dolen bruin, blond of de nieuwe Ter Dolen Kriek.

Tussen pot(ten) en pint(en) werden toekomstige uitstappen en bodemboorcampagnes voorbereid. Ook zin om mee op stap te gaan? Hou dan de Likona website in de gaten!

Marleen

Nationale Boomgaarden Stichting v.z.w.

Vereniging voor pomologie, boomgaard- en landschapsbeheer

Leopold-III-straat 8 3724 Vliermaal, tel: 012/391188; fax: 012/747438

E-mail: info@boomgaardenstichting.be Website: www.boomgaardenstichting.be

Kersenhappening Nationale Boomgaarden Stichting

Zondag 10 juli is HET geschikte moment om gespecialiseerde uitleg van kenners te verkrijgen. Zo kan je ter plaatse proefondervindelijk kennis maken met ons rijke erfgoed aan historische kersenrassen.

Binnen de muren van Alden Biesen bevindt zich op de Hertenberg een boomgaard met een bijzonder en ruim assortiment oude kersenrassen, aangebracht door onze vereniging, en beheerd samen met Alden Biesen.

Voor al de eigen Limburgse en Vlaamse lokale rassen van 100 jaar geleden vormen de kern van de collectie, de "wortels" van onze huidige kersenteelt.

Wie herinnert zich nog de tandenkleurende Kernielse zwarte of de Eisdense? De bonte knappende witbuiken? De totaal geel blijvende Kaaskers, de Krakertjes en de tientallen lokale bigarreux variëteiten. Op deze éénmalige gelegenheid kunnen er een aantal gekeurd en geproefd worden.

Mensen met plannen om enkele kersenbomen te planten kunnen de eigen smaakervaringen mee laten bepalen welke rassen het gaan worden. Ook voor wie gewoon nog eens wil kunnen snoepen van de oude rassen, rechtstreeks van de boom, is dit de ideale gelegenheid daarvoor.

Onder leiding van een gids kan je een bezoek brengen aan deze boomgaard. Je kan er onze mensen aan het werk zien bij de pluk of aan de sorteertafel waar de kersen op grootte en kleur gesorteerd worden en zo voorbereid voor verkoop.

De verschillende rassen worden ook gepresenteerd op een proefstand aan de Maastrichter Allee (dreef naar het Apostelhuis). Ook zijn er tal van andere standjes waar je kunt kennis maken met verwerkte kersenproducten zoals opgelegde kersen, kersensappen, kersengebak, ...

Liefhebbers van historische gegevens en wetenswaardigheden kunnen terecht in de tiendenschuur waar een tentoonstelling te zien is.

Aan de hand van een kersenpitverzameling en infopanelen kan je er ook zelf kersen op naam proberen te brengen.

Loopt het water je al in de mond? Dan ontmoeten we elkaar zeker op 10 juli tussen 10 en 17u in de Hertenbergboomgaard, landcommanderij Alden Biesen, Bilzen

Inmaken en bewaren

Ik hoor het mijn grootmoeder nog zo zeggen : "Wie wat bewaart, heeft wat". Was het haar spaarzaamheid of lag het aan het feit dat mijn grootvader van Nederlandse afkomst was? In ieder geval liet grootmoe na haar dood wel het een en ander na, meestal rommel die niemand begeerde maar waarvan zij dacht dat het nageslacht er blij mee zou zijn: dozen vol platgestreken zilverpapier, de gekende Royalties-koekjestrømmels in alle maten en vormen, beugelflessen in groen en bruin en een onvoorstelbare hoeveelheid weckglazen. Deze glazen waren in de vroege naoorlogse jaren dé toppers voor het inmaken. Ganse voorraden groenten en fruit tot spek en varkenskotletten werden er vakkundig in gesteriliseerd, in een hoge weckketel met een grote thermometer die nauwgezet in het oog gehouden werd tijdens het inmaakproces.

Ergens einde jaren '50 deden de diepvriezers dan hun intrede. Machines met superdikke wanden én gevuld met milieu onvriendelijk gas. Wie herinnert zich nog dat de eerste plasticen invrieszakken zorgvuldig uitgewassen werden en hele waslijnen vulden voor ze hergebruikt werden? Nu, tientallen jaren later, zijn de diepvriestoeuvelen milieuvriendelijker, verbruiken ze minder maar de plasticen zakjes zijn wegwerpszakjes geworden die met tientallen tegelijk overal aangeboden worden.

Maar het kan ook anders. Zo ben ik enkele jaren geleden, op aanraden van een vriendin, ook gebruiks- en milieuvriendelijk gaan inmaken.

Je begint eraan door een aantal mooie grote lege potten of flessen met een onbeschadigd schroefdeksel te verzamelen. Oei, mijn huidige collectie benadert al één van de collecties van mijn grootmoeder. En dan kan je beginnen met vb.: sappen, soepen en confituren te bewaren.

En het gaat heel simpel. Een voorbeeldje ? In de komkommertijd zijn de tomaten meestal ook goedkoop. Ik sla dan een grote voorraad in, laat ze thuis narijpen tot ze dieprood zijn, dan zwier ik ze, in stukken gesneden, samen met gesnipperde uien in een grote kookpot. Na een pruttelperiode van een klein half uur gaat de mixer in het mengsel en daarna laat je de puree nog eens goed doorkoken. In een aparte grote ketel met ruim water en een flinke geut azijn laat je ondertussen de schone glazen koken. Je haalt ze met een houten lepel uit het kokende water en laat ze uitlekken op een schone theedoek. Je vult ze warm tot aan de rand, beter nog, je laat de pot iets overlopen in een diep bord en schroeft er onmiddellijk de dop op en keert de pot om. Zo laat je hem afkoelen. Schrik niet als de inhoud van de pot nog een hele tijd napruttelt.

Door de afkoeling trekt de pot zich luchtdicht en is de inhoud bewaarklaar voor een hele tijd.

Dit procédé kan je ook perfect toepassen om soepen te bewaren of sappen die je later gebruikt in drankjes of als basis voor een gelei.

En maak weer eens confituur op grootmoeders wijze van seizoensfruit. Het oogt heel mooi in van die grote of kleine confituurpotjes met de rood-wit geruite dekseltjes. Je hoeft geen hoeveelheden fruit meer in te vriezen want gegarandeerd blijft er een partij 'vergeten' liggen in de diepvriezer en moet je hem later toch weggooien en die bovendien nog energie gekost heeft ook.

Op deze manier iets bewaren geeft mij althans het gevoel dat ik iets doe tegen de overconsumptie van energie en grondstoffen. De wegwerpglazen bewijzen nog enkele jaren dienst voor ze sneuvelen in de glasbak. Ik kocht zelfs een kleinere diepvriezer die niet alleen verhoudingsgewijs veel minder energie verbruikt als zijn oudere voorganger maar die mij door zijn geringe omvang verplicht na te denken vooraleer ik er iets instop.

Alle kleine beetjes helpen, tenslotte.

Marleen

Maaseik en omgeving

door Hary van Aken, Klimmen

Tussen de Romeinse heerbaan en de Maas werd in de 8e eeuw in Aldeneik een klooster gesticht, vermoedelijk bij een heilige eik en een Wodansbron. De Angelsaksische missionarissen Willibrord en Bonifatius zouden bij deze kloosterstichting betrokken zijn geweest. De eik maakte, evenals in het Zuid-Limburgse Houthem, plaats voor een klooster met kerkje. En de eerder aan de heidense Germaanse godheid toegewijde bron zou door Willibrord gekerstend zijn, waarna ze naar deze christelijke heilige genoemd werd.

Enkele eeuwen later stichtte de graaf van Loon een grensburcht tussen de heerbaan en de Maas, even ten zuiden van Aldeneik. Dit, fort Nieuweik of Maaseik groeide uit tot een welvarend handelsstadje met een Maashaven.

Het moederdorp Aldeneik is nu een uitgestorven gehucht bij het gezellige stadje Maaseik.

Fort Castellum

De bewering dat het Romeinse fort Castellum Meniaporum aan de Limburgse Maas gezocht diende te worden, is inmiddels verwezen naar het rijk der fabelen. De huidige deskundigen zijn het er over eens dat die versterking in Kassel lag. En die plaats ligt tussen Kortrijk en Duinkerken.

Over Geistingen kan ik nog melden dat er nederzettingssporen uit de IJzertijd en een middeleeuwse boomstampuit gevonden zijn.

Aldeneik: klooster bij heilige eik en bron?

De oudste geschiedenis van het kerkdorp Aldeneik gaat terug tot rond 730 na Chr. toen de Frankische edelman Adalardus hier een klooster stichtte. Zijn twee dochters, Harlidis en Relindis, werden de eerste abdisen (moeder overste) van deze Benedictinessenabdij. De ene non zou gewijd zijn door de H. Willibrord en de ander door Bonifatius. Willibrord komen we langs deze heerbaan, en de Maas vaker tegen, dit kan verklaard worden uit het feit dat de Angelsaksische bisschop regelmatig

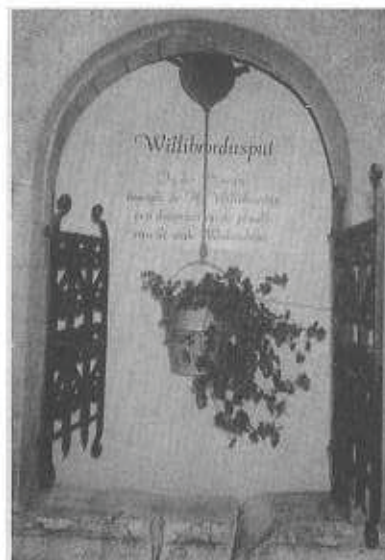
reisde tussen zijn bisschopsstad Utrecht en zijn geliefd oord Echternach in het huidige Luxemburg. In Maaseik is het oudste evangelieboek uit de Benelux bewaard gebleven en wel de Codex Eyckensis, een evangelieboek uit de 8e eeuw (zie foto). Dit zeldzame boek is

afkomstig uit het Aldeneikse klooster en is te bezichtigen in het museum van de Maaseikse Sint Catharinakerk.

Het Noord-Brabantse Bergeik is ook een oeroude parochie waar de kerk vermoedelijk ook bij een Germaanse heilige eik opgericht is. Oorspronkelijk werden de dorpen Bergeik en Aldeneik gewoon Eik genoemd. In het laatste geval kwam Alden voor de naam omdat de nieuwe nederzetting Nieuweik genoemd werd. Nabij de Aldeneikse kerk ligt een kapel met waterput die toegewijd is aan de H. Willibrord.

Bij de bespreking van het Noord-Limburgse dorp Geijsteren kwamen we die befaamde bron-steker--heilige ook al tegen als patroon van de putkapel. In beide dorpen is het historisch aannemelijk dat Willibrord hier een een Germaanse heilige bron gekerstend heeft. Op de Aldeneikse Willibrordput (foto) lezen we dat de put of bron voorheen toegewijd was aan de Germaanse godheid Wodan. De Keltische en Germaanse broncultus

hangt samen met de onmisbare functie van de bron of waterput voor de gemeenschap. Het stichten en overleven van een gemeenschap was immers onmogelijk zonder drinkwater voor mens en

vee. De bron werd, evenals de eik, in het oude Europa toegewijd aan de hoofdgoden Zeus; Jupiter of Donar. Bij die oude bronnen of putten werden later de eerste christenen gedoopt. En onder de eik werd recht gesproken en getrouwd. Die oude boom vormde de verbinding tussen hemel en aarde en moest de gemeenschap beschermen. Van de missionaris Bonifatius wordt verteld dat hij de heidense heilige eiken van de Germanen omhakte, terwijl Willibrord de naam heeft dat hij bij alle kerken een christelijke lindeboom plantte als vervanger van de heidense eik.

In het Belgische dorp Gelinden (genoemd naar een lindeboom) werden de rechtszittingen in 1547 nog gehouden onder een eikenboom en meestal op donderdag. Zelfs het plukken van de eikels van die sacrale eik werd beschouwd als heiligschennis en zwaar bestraft.

In de Maasreek in Noord-Brabant en Belgisch-Limburg komen we opvallend veel Willibrordusputten tegen, het is moeilijk te bewijzen welke echt gekerstend zijn rond 700 en welke bronheiligdommen later naar de Angelsaksische missionaris genoemd zijn. In het Belgisch-Limburgse Eisden lag een put en kapel die toegewijd waren aan Sint Jan de Doper.

Hier lag een Romeins tempeltje en werden al gedurende duizenden jaren voorwerpen geofferd. Deze heilige plek komt dit jaar nog aan de orde met bronvermelding.

In de omgeving van de Aldeneikse kerk mondt overigens de Bosbeek in de Maas, deze beek zal in het verleden het drinkwater voor het vee geleverd hebben.

In de 10e eeuw behoorde Aldeneik nog tot het graafschap Hocht (Neerharen) en de Maasgouw, op beide bestuurlijke eenheden komen we later nog wel eens terug. In 1040 droeg de Duitse koning een deel van dat graafschap over aan de prins-bisschop van Luik. Het graafschap Loon ontwikkelde zich

tussen de 11e en 14e eeuw in het prinsbisdom Luik ofwel in de huidige Belgisch-Limburgse provincie.

De huidige parochiekerk van Aldeneik (foto) werd in de 19e eeuw ingrijpend

gerestaureerd. De pijlers van het kerkship dateren nog uit de 12e eeuw en het koor (rond het altaar) uit de 13e. Alleen de kerk herinnert nog aan het oeroude klooster dat hier ooit lag. Met de kloosters van Sint Truiden, Susteren en Odiliënberg behoorde het tot de oudste van West-Europa, waarbij het Maaseikse eertijds tot een cultureel baken in het Maasland uitgroeide.

De huidige Aldeneikse kerk is toegewijd aan de heilige Anna en deze kan, evenals haar dochter Maria, beschouwd worden als christelijke opvolgster van de Keltisch en Germaanse vruchtbaarheidsgodinnen. Volgens de Belgische keltoloog Machiels zouden de Annakerken zelfs wijzen op een Keltische oorsprong. Een andere bron meldde dat hier het kloosterkerkje eerst toegewijd was aan de H. Petrus, de eerste paus en plaatsvervanger van Christus op aarde.

De volksverlevering verhaalt dat de Aldeneikse abdij, evenals vele andere kloosters in West-Europa, tijdens de 9e eeuw beroofd en verwoest werden door plunderende Noormannen.

Ca. 950. schonk de Duitse keizer Otto I het klooster en al haar bezittingen aan de Luikse bisschop, iets dergelijks zagen we ook al in Thorn.

In de loop van de Middeleeuwen veranderde de Aldeneikse abdij in een kapittel met geestelijken verbonden aan de kerk. Vanwege de onveilige situatie aan het begin van de 80-jarige oorlog verhuisden deze priesters in 1571 naar het versterkte stadje Maaseik en verdween het Aldeneikse klooster. De meeste abdijen en kapittels bezaten eertijds uitgestrekte landbouwdomeinen waarop de rijke geestelijken de baas speelden.

Rond 1800 schafte Napoleon alle kloosters af en verkocht ze met hun boerderijen aan de meestbiedende. In Maaseik werd heftig geprotesteerd tegen het verjagen van de kloosterlingen.

Stichting van de stad Maaseik

In 1244 stichtte de graaf van Loon het stadje "Nova-eke ofwel Nieuw-eik" ten zuiden van Aldeneik (Vetus-Eke). Eerder had een van de graven hier al langs de heerbaan een burcht of grensfort aangelegd. Nabij de westelijke Bospoort zou die versterking gelegen hebben. Tussen de hoger gelegen heerbaan, de burcht en de Maas werd de stad gesticht die haar stadsrecht in 1244 ontving van de prins-bisschop van Luik. In 1245 kreeg de nieuwe stad Maaseik ook haar eigen parochiekerk. Dit geschiedde pas nadat men de oude moederkerk in Aldeneik voldoende financiële toezeggingen gedaan

had i.v.m. haar verlies van de tienden. Dit waren kerkelijke belastingen in de vorm van het tiende deel van de opbrengst van de landbouw die door de parochianen aan de kerk geschonken moesten worden.

Zo zagen de eerste kerkjes in onze streken er waarschijnlijk uit

Nieuweik werd aanvankelijk versterkt met een watergracht, aarden wal en palissade, pas later verrezen er stadsmuren met versterkte torens. Aan de Maaskant werd een haven aangelegd, deze had als voordeel dat ze precies tussen Maastricht en Roermond in lag en wel op een dag varen. Bovendien werden de schippers door de graaf van Loon verplicht om hier aan te leggen en hun goederen op de Maaseikse markt aan te bieden, waardoor dit stadje een handelscentrum werd.

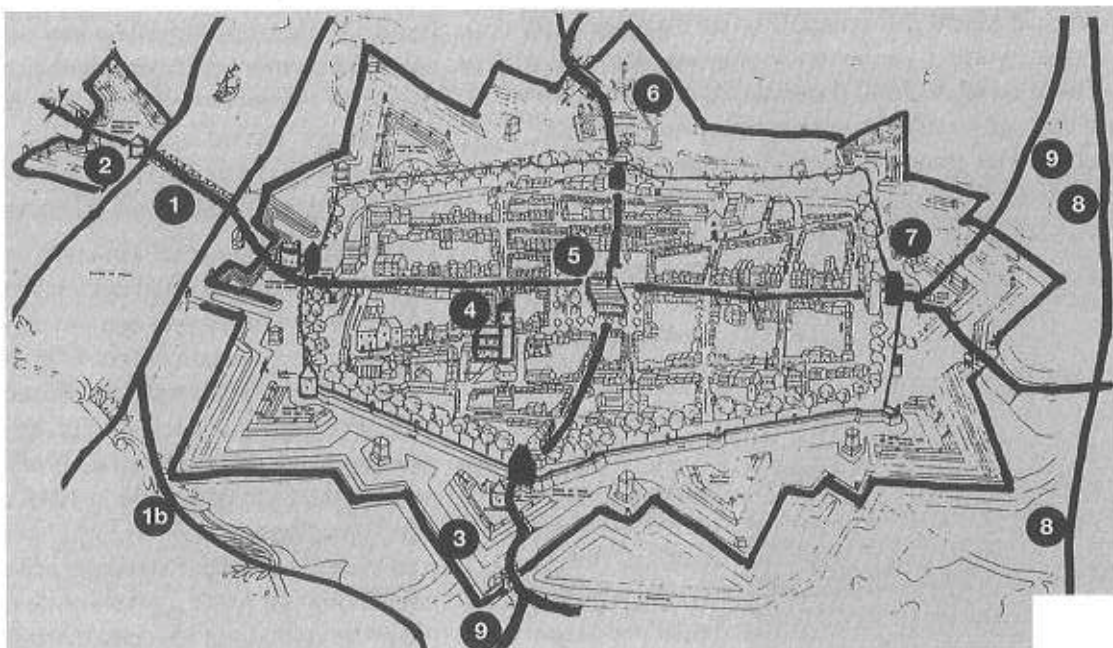
De eerdere burcht aan de westzijde van het stadje had inmiddels plaats gemaakt voor het Gravenhuis. Dit was het versterkte huis van de graaf of diens plaatsvervanger in de Gravenstraat. Aangezien de prins-bisschoppen van Luik in de 14 de eeuw de macht en de titel van .graven van Loon overnamen, kreeg het huis de nieuwe naam van Prinsenhuis.

Evenals in de bisschopsstad Luik en Maastricht (oosthelft van bisdom) kreeg Maaseik in 1354 haar perroen. Dit is een gerechtszuil van de prins-bisschop van Luik die tegelijkertijd geestelijk en wereldlijk vorst was. Bij die zuil vonden openbare bekendmakinge

n plaats, hij werd ook als schandpaal benut. Hier vonden ook terechtstellingen plaats nadat de schepenen in het stadhuis recht hadden gesproken. Het Luikse recht (staatswetten) werd in Maaseik pas officieel ingevoerd in 1386, het

buitengebied (waaronder Aldeneik) behield het Loonse recht (van het vroegere. graafschap). In Aldeneik bevond zich overigens van oudsher een streekrechtbank van het graafschap Loon.

De stadspoorten mochten alleen geopend worden bij volledige bewaking en inspectie van de situatie. Burgers en gilden (ambachtslieden) deden 's avonds de ronde als stadswacht en moesten alarm blazen bij brand of ander gevaar. De stadsstatuten bevatten ook andere strenge eisen, zo mochten melaatsen alleen buiten de stad drinkwater halen. Maaseik bezat zes gilden (beroepsgroepen) waaronder de kremers of handelaars, Sint Niklaas was hun patroonheilige. In het hele prinsbisdom Luik brak in 1395 een opstand uit tegen de machtshebbers. De opstand in Maaseik werd onderdrukt door de Drost van Stokkem. In 1467 werden de Maaseikse opstandelingen verslagen door Karel de Stoute en werden als straf het versterkte huis en de vestingwerken afgebroken. Die stadsversterkingen zijn tijdens de 16e eeuw echter weer opgebouwd. Gedurende de 80-jarige oorlog (17e eeuw) werd Maaseik extra beveiligd met 9 vooruitspringende bolwerken, waardoor de stad op een ster leek. In vestingsteden zoals Maastricht, Stevensweert en Venlo zijn in die periode soortgelijke versterkingen langs de Maas aangelegd. Ook in Maaseik werd het systeem van de Franse vestingbouwdeskundige Vauban toegepast. Aan weerszijden van de stervormige wallen lagen hier watergrachten die gevoed werden door de Bos- of Oeterbeek. De meeste vestingsteden, zo ook Maaseik, werden in de 1ge eeuw ontmanteld o.a. vanwege noodzakelijk geachte stadsuitbreidingen en de verminderde oorlogsdreigingen.

Toelichting op de tekening:

1. Bij de Maaspoort lag een haven en een brug over de Maas.

1 b. Oude Maasloop.

2. Het fort (Schansberg) aan de Roosterense zijde van de Maas diende als bruggenhoofd om Maas en stad extra te beschermen. 3. De stadspoort aan de weg naar Roermond had de toepasselijke benaming van Roermonderpoort. Deze fungeerde ook als verbindingsweg in de Napoleonsbaan ofwel de Rijksweg tussen Maastricht en Venlo.

4. De parochiekerk van Maaseik.

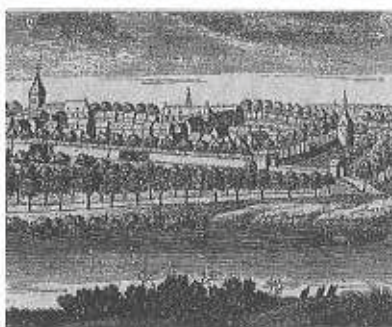
5. Zoals in vele steden lag het marktplein en het stadhuis op het kruispunt der wegen.

6. De oude weg naar het zuiden liep via de Maastrichterpoort en Eelen naar de Heerbaan.

7. Aan de westzijde lag de Bospoort nabij de eerdere grafelijke burcht. Deze lag op het hogere terrein langs de Heerbaan (8).

9. verwijst naar de Napoleonsbaan.

Het vroegere raadhuis op de markt fungeerde als plaatselijk gerechtshof, lakenhal, tolhuis en waag (boter en graan). Een dergelijke combinatie van stadhuis/ commercieel centrum deed zich ook voor in Sittard en Hasselt. Tijdens de 80-jarige oorlog vond er op grote schaal fraude plaats aangezien particulieren en handelaars misbruik maakten van de schaarste om woekerprijzen te vragen voor producten. Deze oorlog tussen de Nederlanden en Spanje speelde zich af van 1568 tot 1648. In 1771 brak de veepest uit en in 1772 kwam Maaseik in opstand tegen de voedselschaarste als gevolg van veepest en een tekort aan landbouwproducten.

Bij de stadsbrand van 1684 vielen de vele houten vakwerkhuisen in het stadje ten prooi aan de vlammen. Door de herbouw van de stad ontstond rond 1700 met

name rond de markt een bijzondere eenheid van herenhuizen in de stijl van de Maaslandse renaissance. Dit monumentaal stadsgezicht is op de grote vierkante markt behouden. Rond de markt staat een dubbele rij van lindebomen en op de vier hoeken heeft men de stadspompen bewaard. Midden op de markt verheffen zich de standbeelden van de gebroeders Van Eyck. Dat zijn beroemde schilders die ca. 1400 hier in Maaseik opgroeiden. Aan de

mooie oude huizen kun je de vroegere welvaart van dit handelsstadje aflezen. Maaseik is momenteel het meest noordelijke stadje van de Belgische provincie Limburg waarbij ik mag zeggen dat haar marktplein behoort tot de mooiste en gezelligste van de beide Limburgen en de Kempen.

Een punt van kritiek wil ik niet onvermeld laten en dat zijn de gladde stoepen in het stadscentrum; bij vorst of regen kun je snel uitglijden en in het gips terechtkomen.

Als u goed rondkijkt zult u aan de westzijde nog een deel van de stadswal tegenkomen. De aarden heuvel begroeid met lindebomen en een stenen wal van een oud klooster lijkt verdomd veel op de Sittardse stadswal. Sittard ligt weliswaar in de buurt doch behoorde destijds tot het hertogdom Gulik.

Romeinse baan

De Romeinse heirbaan is nog steeds grotendeels in het Maasland als verharde weg te volgen en snijdt regelmatig de Rijksweg (Napoleons baan). Slechts ten westen van Maaseik verdwijnt de Romeinse baan onder de grond van de akkers en wordt door de boeren pas teruggevonden wanneer zij de kiezels bovenploegen en omdat de gewassen daar slechter groeien. De Nijmeegse baan liep met een grote boog om het huidige Maaseik heen i.v.m. overstromingsgevaar en de aanwezigheid van een oude Maasarm. De Romeinse ingenieurs kozen bewust voor een route over het middenterras tussen het hoge Kempische plateau en het lage, brede Maasdal. Aldeneik zou in het verleden ook niet overstromingsvrij geweest zijn aangezien het in het lage Maasdal gelegen was.

Bronnen

1. Het boek van Pater Welters over Limburgse legenden, sagen, sprookjes en volksverhalen, deel 2 van ca. 1880, heruitgave 1982.
2. De Maaslandgids (1997).
3. Maaseik in de Middeleeuwen (1983).
4. Het Graafschap Loon (1968).
5. Diverse jaarboeken van het Belgische historische blad "Limburg".

Hary Van Aken

Klimmen/Voerendaal

Tel (NL) 045-4052524

e-mail: h.vanaken@tiscali.nl

Reacties zijn van harte welkom.

Vormingsactiviteiten van de Limburgse Natuurguiden VZW i.s.m. LIKONA

	Onderwerp	Datum 2005	Uur	Activiteit	Gids / Begeleider	LIKONA i.s.m.	Plaats	Plaats van Afspraak
14	Planten	14 08 05	09h00 - 12h00	Excursie	Luc Vanoppen	Planten werkgroep	Terril Zolder	09h00 Parking Terril
15	Water- en moerasplanten	03 09 05	09h00 - 12h00	Excursie	Bert Berten	Planten werkgroep	Het Wijk	09h00 Groene Huis
16	Stroomdalplanten	11 09 05	09h00 - 12h00	Excursie	Marcel Bex	Planten werkgroep	De Groeskens	09h00 Parking De Wissen
17	Paddestoelen	17 07 05	09h00 - 12h00	Excursie	Gut Tilkin	Mycolim	Hengelhof	09h00 Parking Hengelhof Houthalen
18	Paddestoelen	28 08 05	19h30 - 22h30	Determinatieavond		Mycolim	Bokrijk	19h30 Groene Huis
19	Paddestoelen	10 09 05	09h00 - 12h00 ----- 13h30 - 16h30	Excursie	Roger Nijssen ----- Ronny Boeykens	Mycolim	De Kevie Tongeren ----- Hafmanpark Bilzen	9h00 Station Tongeren ----- Sporthal De Kimpel Bilzen
20	Paddestoelen	15 09 05	19h30 - 22h30	Determinatieavond		Mycolim	Bokrijk	19h30 Groene Huis
21	Paddestoelen	17 09 05	09h00 - 12h00 ----- 13h30 - 16h30	Excursie	Luc Lenaerts Hugo Vanderlinden	Mycolim	Hoefaert Eigenbilzen ----- Munsterbos Munsterbilzen	9h00 Parking Hoefaert ----- 13h30 Kerk Munsterbilzen
22	Paddestoelen	25 09 05	09h00 - 12h00 ----- 13h30 - 16h30	Excursie	Ronny Boeykens Hugo Vanderlinden	Mycolim	Nietelbroeken Diepenbeek ----- Zammelen	9h00 Carpool Diepenbeek ----- 13h30 Kerk Zammelen
23	Paddestoelen	29 09 05	19h30 - 22h30	Determinatieavond		Mycolim	Bokrijk	19h30 Groene Huis
24	Paddestoelen	02 10 05	09h00 - 12h00 *****	Excursie	Gut Tilkin	Mycolim	De Teut Zonhoven	9h00 parking Holsteenhoeve Zonhoven
25	Paddestoelen	08 10 05	09h00 - 12h00 ----- 13h30 - 16h30	Excursie	Jan Cornelis	Mycolim	domain Hengelhof ----- Kelchterhof	9h00 parking Hengelhof ----- 13h30 Hoeve Jan Kelchterhof

***** Ter plaatse afspraak voor eventuele namiddagexcursie